

Ratusz miejski

16.10.2008.

Ratusz w Przedborzu, wybudowany został w latach 1838-1840. Budynek murowany, z kamienia, w stylu późnoklasycyzycznym architektury belwederskiej. Dwukondygnacyjny, na planie prostokąta, podpiwniczony, piwnice o sklepieniu kolebkowym.

Od frontu nad wejściem głównym znajduje się trzyosiowy ryzalit z pilastrami, zwieńczony trójkątnym szczytem. Na ścianie ratusza od strony zachodniej widnieje tablica pamiątkowa, marmurowa, upamiętniająca nadanie praw miejskich ówczesnej wsi Łodzia (dziś Łódź) przez Władysława Jagiełłę (1423 rok), ufundowana przez Koło Przewodników PTTK w Łodzi i wmurowana w 50. rocznicę wydarzenia, w 1973 roku. W budynku mieściła się m. in. szkoła podstawowa, siedziba MRN, obecnie mieści się siedziba burmistrza miasta Przedborza, sekretariat i Urząd Stanu Cywilnego - na parterze, na piętrze zaś znajduje się Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej wraz z czytelnią oraz sala obrad rady miejskiej.

O poprzednim ratuszu wiemy niewiele, jedynie lustracja z 1789 roku wspomina, że spłonął: „przez ogień od Żydów wszczęty spaliło się domów i z ratuszem 22”; Siedziba władz oraz areszt mieściły się w wynajmowanych pomieszczeniach, m. in. w budynku austriackiej komory celnej (znajdowała się ona w miejscu obecnego sklepu Lewiatan), za które trzeba było płacić czynsz, stąd budowa ratusza stała się koniecznością. Decyzję o tym podjęła rada miejska w 1833 roku. Burmistrzem Przedborza był wówczas Franciszek Leski.

Przedbórz znajdował się w powiecie opoczyńskim, w woj. sandomierskim. Urząd Muncypalny miasta Przedborza zwrócił się do Komisji Wojewódzkiej z prośbą o pozwolenie na budowę ratusza miejskiego pismem z dnia 26 września 1833 roku. Budowniczy Obwodu Opoczyńskiego od Komisarza Obwodu Opoczyńskiego w dniu 6 marca 1834 roku wydaje polecenie sporządzenia rysu i anszlagu (anszlag – z niem. kosztorys) na wystawienie ratusza w mieście Przedbórz. Ponieważ miasto nie posiadało placu pod budowę, zakupiono więc „plac rogowy” przy ul. Końskie Targowisko, o powierzchni 2425,5 łokcia kwadratowego (łokieć nowopolski – w Królestwie Polskim w l. 1819-1849 wynosił 57,6 cm.) od Konstancji z Czapalskich Leskiej (żony burmistrza). Akt notarialny sporządzony został w listopadzie 1837 roku w Opocznie, przed Sylwestrem Czermińskim, Regentem Powiatu Opoczyńskiego. Na placu znajdował się drewniany dom, który potem został rozebrany.

Budynek ratusza zaprojektowali: Jakub Molke (1804-1857), architekt, urodzony w okolicach Sycowa, a mieszkający wówczas na Widomie (przy dzisiejszej ul. Leśnej) i Augustyn Kurella (1800-1858), urodzony w Mławie, budowniczy powiatu opoczyńskiego (zaprojektował także jatki przedborskie). 23 kwietnia 1838 r. Komisarz Obwodu Opoczyńskiego zawarł kontrakt z budowniczym Mojżeszem Binenthalem (włościaninem, posesorem zastawnym wsi Góry Mokre) na budowę ratusza w Przedborzu. Już 3 maja Binenthal rozpoczął pracę z wykorzystaniem miejscowego kamienia. W roku 1840 budynek był gotowy i został przejęty przez miasto. Na parterze ulokowano biura miejskie, a lokale na piętrze postanowiono wydzierżawić w drodze licytacji. Do licytacji stanął również burmistrz Leski, który wygrał ją i wydzierżawił mieszkanie za sumę 282 złotych rocznie.

Bibliografia:

Akta urzędu municypalnego miasta Przedborza dotyczące się wystawienia ratusza i wydzierżawienia lokalu w tym (z lat 1816-1845);

Manczarski Aleksander, „Rys historyczny M. Przedborza” (opracowanie z 1949 r.);

Nowakowski Tadeusz, „Przedbórz i okolice. Przewodnik Turystyczno - Krajoznawczy”, Piotrków Trybunalski 1991;

Zawadzki Wojciech, „Franciszek Leski” (biogram) [w:] Przedborski Słownik Biograficzny.(pg)

Zachęcamy do zobaczenia prezentacji Jak zmienił się Ratusz Przedborski na stronie www.ratusz.przedborz.com.pl

```
{jgxfal folder:=[images/stories/ciekawe_miejsca/istniejace/ratusz1] title:=[Widok od strony skrzyżowania ul. Mostowej i Pocztovej|Tablica na zachodniej ścianie ratusza upamiętniająca nadanie praw miejskich Łodzi przez Władysława Jagiełłę w 1423 roku|Front, od ul. Mostowej|Rzeźby na ścianie wewnątrz ratusza|Rzeźby na ścianie wewnątrz ratusza|Korytarz|Sala posiedzeń rady miejskiej|...|Wejście do piwnic|Piwnice|Front, od ul. Mostowej|Ryzalit nad wejściem głównym|Trójkątny szczyt|Ratusz nocą|Ratusz na pocztówce z 1973 roku (archiwum P. Grabalskiego)|XIX-wieczne akta dot. budowy ratusza|Pierwsza strona kontraktu z budowniczym Mojżeszem Binenthalem|Pierwsza strona umowy kupna działki] cols:=[6]}
```